

setimi leti in kdor jo je imel, čuval jo je kot drag zaklad. A vendar na Kranjskem ni bilo človeka, ki ne bi bil na pamet znal povesti o Svetinu. Ob nedeljah in ob zimskih večerih so jo ljudje prebirali kakor zlato knjigo in potem leta in leta še menili se o čudnih dogodkih, katere so prebili Svetin in njegova sinova, tako da je njé vsebina na Kranjskem postala pravo narodno blago. Ni se nam zatorej čuditi, ako je jeden najizbornejših pisateljev naših, g. Fr. Levstik, o tem prvem in narodu našem predragem romanu slovenskem napisal obširno razpravo in oceno v Janežičevem Glasniku ter že pred več nego dvajsetimi leti izrekel željo, da bi se ta knjiga iz nova natisnila. Srečna je bila zatorej misel, „Svetina“ dati v drugem natisu na svetlo in za to misel in nje izvršitev moramo hvaležni biti g. Ivanu Tomšiču, vrlemu uredniku „Vrtčevemu“, ki tako lepo berilo pripravlja mladini slovenski. G. izdajatelj v predgovoru piše tako: „Že davno je bila obča želja slovenske mladine prijateljev, da bi povest o Svetinu prišla zopet v déž. Ta želja se do zdaj ni bila izpolnila, da-si je minilo že 45 let, odkar je prvič natisnena (1836. l.), in ta natis je zdaj takó redek, da ga je težavno dobiti v roke. Tedaj, ko je bila slovenska knjiga priprostim ljudém še jako redka prikazen, čitala se je rečena povest povsod s tolikim veseljem, da je do malega ni bilo hiše, v kateri bi je ne bili poznali, samo če je kdo v hiši znal čitati na knjigo. Zatorej mislim, da bi moja „Knjižnica slovenske mladine“ izvestno lepše in boljše knjige ne mogla prineesti, nego li je knjiga o Svetinu, katero je spisal pokojni Višnjiški župnik Janez Cigler, ki se je v Vódmotu pod Ljubljano bil porodil v 7. dan maja 1792. l., in umrl v 11. dan aprila 1869. l. v Višnjigori. Razven nekaterih raznoličnih molitvenikov in Svetinove povesti je spisal tudi „Življenje sv. Heme;“ potem „Deteljico, ali življenje treh kranjskih bratov francoskih soldatov“ (1863. l.), in mišno povest „Kortonica, koroška deklica,“ katero je 1866. l. dala družba sv. Mohora v Celovci na svetlo. — Toliko o moži, ki je oče povesti, katero s to knjižico Tebi, mladina slovenska predraga, podajem in želim, da bi jo čitala z enakim veseljem, s kakeršnim smo jo čitali i mi, kadar smo bili še v Tvojih letih srečne mladosti. Zatorej knjižico, ki je napisana Tebi v pouk in zabavo, vzprími z ono dobrohotnostjo, s kakeršno si vzprijela i prvi dve moji knjižici; ako storiš to, dovolj mi bode plačila za trud, ki sem ga imel, o knjižico iz nova dajoč na svetlo.“ Mi ta prvi slovenski narodni roman svojim čitateljem najtopleje priporočamo. Lepše povesti od Svetina g. Tomšič ne bi bil mogel podati naši mladini.

Šolske knjige slovenske. Te dni je bila dotiskana nova učna knjiga slovenska: Zemljepis za prvi razred srednjih šol. Spisal in založil Janez Jesenko. Cena 45 kr. V Ljubljani 1882, velika 8, 116 str. Natisnila „Narodna Tiskarna“. Tako nas je g. profesor Jesenko oskrbel z vsemi učnimi knjigami, kolikor jih za zemljepisno-zgodovinsko stroko potrebujemo v nižjih razredih naših srednjih šol. Ker je njegove „Občne zgodovine“ I. del že pošel, izdal ga bode v kratkem g. pisatelj v drugem natisu. Občno zgodovino za višje razrede srednjih šol ima prof. Jesenko tudi pripravljeno in izdá jo, kadar se pokaže, da je bodedo potrebovali. — Bambergovega „Latinsko-slovenskega slovarja,“ ki bode obsegal okolo 30 pol. natisnenih je do zdaj že 24 pol. Knjiga bode gotova do 15. septembra. — Senčkovičeva „Fizika“ bode do božiča dotiskana. — Natiskovanje prof. Kermavnarjevih „Slovensko-latinskih vaj za III.

in IV. gim. razred“ dospelo je do 5. pole. — Na dalje je prišla na svetlo: Fizika za nižje gimnazije, realke, učiteljsišča. Spisal in založil J. Čebular, c. kr. višje realke profesor v Gorici 1882, 8, 90 str. Natisnila hilarijanska tiskarna. Cena 80 kr. A knjiga ni cela, ampak obseza samo učivo, kolikor ga treba za poučevanje v bodočem šolskem letu; drugo polovico obeta g. pisatelj izdati vsaj do 15. febr. 1883. l. Obširnejše, knjigo hvaleče poročilo o Čebularjevi „Fiziki“ priobčuje prof. A. Šantel v goriški „Soči“ št. 33. t. l.

V obrambo. Odgovor „Slovcu“. Založil S. Gregorčič. Cena 20 kr. V Ljubljani 1882, 8, 18 str. Natisnila „Narodna Tiskarna“. Založil Ig. Gruntar. To je krasno opravljen ponatis znane in duhovite Gregorčičeve obrambe iz „Ljubljanskega Zvona“. Nasprotniki Gregorčičevi naj te knjižice ne prezró, morebiti se vender še spokoré.

Gregorčičevim kritikom odgovor in pošk. Cena 30 kr. V Ljubljani 1882, 8, 27 str. Tiskala „Narodna Tiskarna“. Založil Janko Pajk. — Ta knjižica ostro odgovarja vsem tistim, ki so Gregorčičeve poezije bodi-si s cerkvenega, bodi-si z estetičnega stališča grajali. Priporočamo jo vsem, ki se resno brigajo za našega pesništva razvoj.

G. A. Förster je uglasbil Gregorčičevi pesni „Njega ni“ in „Sirota“, a g. Ludovik Hudovernik v Mariboru pesen „Naša zvezda“.

Slovenski umetniki. G. Fr. Grbič, znani skladatelj in operni pevec slovenski, ki je zadnje leto pel v Lvovski operi, imenovan je za profesorja na poljskem konervatoriji v Lvovu. — G. operni pevec Josip Noll pel je letošnje poletje z veliko pohvalo v Pragi, a bodočo zimo bode pel pri operi v Forliji in v Rimu. — Slavnoznan slikar naš, g. I. Wolf okrasil je kapelo sv. Frančiška in pročelje frančiškanske cerkve v Ljubljani z novimi prekrasnimi freskami. — Drugi slikar slovenski, g. Schlegl, ki po zimi biva navadno na Italijanskem, osobito v Firenci, olepšal je budanjško cerkev poleg Vipave z novimi freskami, katere močno hvalijo.

Dea narodna praznika praznoval je minuli mesec slovenski narod ter z njima pokazal, kako ve ceniti in čestiti spomin zaslužnih pisateljev svojih. Dne 13. avgusta odkrila sta se slovesno pokojnemu M. Tonejcu-Samostalu v prijaznih Gorjah nad Bledom dva spomenika: grobni kamen in spominska plošča na njegovem rojstvenem domu.

Grobni spomenik je ukusno naredil iz domačega marmorja radovljiški kamenar g. Vurnik; na vrhu je okrašen z zlatimi arabeskami in pisateljskimi emblemi (zvitok papirja in pero), vzdian je v cerkveni zid in ima ta napis:

Tu počiva

Matej Tonejec Samostal,

profesor in meščanski učitelj,

rojen 9. septembra 1846, umrl 15. maja 1882.

Blag mu spomin!

Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,

Kar more, to mož je storiti dolžan!